

Wymagania przedmiotowe z języka polskiego

klasa I LO (poziom podstawowy)

Wymagania edukacyjne do poszczególnych tematów – kryteria na oceny: niedostateczny, dopuszczający, dostateczny, dobry, bardzo dobry i celujący.

Podstawa opracowania: WSiP „Oblicza epok” – przedmiotowy system oceniania, plan wynikowy i szczegółowy rozkład materiału dla klasy I.

Wymagania są kumulative: wyższa ocena obejmuje także wymagania z poziomów niższych.

WPROWADZENIE

Co to znaczy zrozumieć tekst?

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje podstawowe elementy świadomego czytania; wskazuje temat, bohaterów i najważniejsze środki językowe fragmentu Odysei.
Dostateczny	Samodzielnie określa narratora i problematykę tekstu oraz dobiera podstawowy kontekst potrzebny do jego zrozumienia.
Dobry	Analizuje związek języka ze światem przedstawionym i wyjaśnia sensy dosłowne oraz przenośne.
Bardzo dobry	Określa funkcje środków językowych i rozpoznaje wartości etyczne dzieła.
Celujący	Ocenia idee i postawy bohaterów oraz wyjaśnia wpływ stylu na nadrzędny sens utworu.

Klasyfikacje literatury

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Zna podział literatury na rodzaje i gatunki; wie, jak nazywają się osoby mówiące w różnych tekstach literackich.
Dostateczny	Wymienia cechy utworów zgodnie z wyznacznikami literatury; zna cechy tekstu retorycznego.
Dobry	Klasyfikuje utwory zgodnie z wyznacznikami literatury; wskazuje w tekście cechy retoryczne.
Bardzo dobry	Rozróżnia funkcje tekstów zaliczanych do literatury oraz retoryki na podstawie tabeli przedstawiającej różne typy wiersza określa, który z nich reprezentuje Żona Lota.
Celujący	Wyjaśnia i uzasadnia, który z rodzajów literackich daje się przełożyć na język filmu.

Znaki wokół nas

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozumie pojęcie znak; wymienia główne rodzaje znaków na podstawie dowolnego źródła wyjaśnia znaczenie podniesionego kciuka w kulturze rzymskiej.
Dostateczny	Wyjaśnia znaczenie podniesionego kciuka w kulturze współczesnej; wyjaśnia znaczenie trzech wybranych ikon stosowanych przez użytkowników chatów lub komunikatorów internetowych.
Dobry	Klasyfikuje znaki dymne jako znaki umowne bądź symptomy; określa główne elementy brzmieniowe składające się na wyraz słońce.
Bardzo dobry	Objaśnia znaki widoczne na ludzkiej twarzy; uzasadnia, w jakiej sytuacji uśmiech jest znakiem umownym, a w jakiej – symptomem.

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Celujący	Wskazuje przykłady znaków: ikonического, symbolicznego pozajęzykowego i symbolicznego językowego o tym samym znaczeniu; wyjaśnia, co oznacza w świetle teorii znaków przekład tekstu z jednego języka na inny.

Język – narzędzie porozumienia

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Wymienia elementy aktu komunikacji; zna związane z aktem komunikacji funkcje języka.
Dostateczny	Wyjaśnia funkcje języka związane z aktem komunikacji; wyjaśnia, na czym polega, zdaniem Grzegorzczkowej, nietrafność ujęcia funkcji poetyckiej.
Dobry	Wyjaśnia związek między wierszowaną formą tekstu a funkcją poetycką; wyjaśnia istotę „świata intencjonalnego” w tekście poetyckim.
Bardzo dobry	Wie, w jaki sposób poszczególne funkcje języka ujawniają się w tekście; wyszukuje w wybranych tekstach przykłady kreatywności językowej w zakresie przekraczania normy semantycznej.
Celujący	Wskazuje i określa pozakomunikacyjne funkcje języka na podstawie tekstu Renaty Grzegorzczkowej; wyjaśnia, czemu służy naruszenie normy językowej.

BIBLIA W LITERATURZE I KULTURZE

Biblijne źródła kultury europejskiej

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Określa czas powstania Biblii; wyjaśnia, na czym polega wyjątkowe znaczenie Biblii w kulturze.
Dostateczny	Objaśnia istotę podziału Biblii na Stary i Nowy Testament; wyszukuje w tekście Świderkówny związki frazeologiczne, odczytuje ich sens.
Dobry	Wyjaśnia, na czym polega niezamierzony komizm przytoczonych przez Świderkównę słów Władysława Gombrowicza; podaje argumenty świadczące o popularności Biblii.
Bardzo dobry	Wyszukuje w Biblii werset Mt 7,6 i wyjaśnia znaczenie zawartego w nim frazeologizmu; wyszukuje nawiązania do Biblii we współczesnej kulturze, określa ich funkcję.
Celujący	Sprawdza w księgach biblijnych brzmienie przysłowia z 1. akapitu tekstu; podaje przykłady innych biblizmów niż te wymienione w podręczniku, wskazuje dzieła mogące stanowić ich ilustrację.

Historia Abrahama

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Zna Księgę Rodzaju i opowiada historię próby Abrahama; rozpoznaje pojęcia sacrum i profanum.
Dostateczny	Charakteryzuje Abrahama, wyjaśnia motyw jego postępowania i przedstawia starotestamentową wizję Boga.
Dobry	Analizuje język wypowiedzi Boga i wskazuje cechy stylu biblijnego.
Bardzo dobry	Ocenia postępowanie Abrahama i interpretuje znaczenie próby, której został poddany.
Celujący	Porównuje motyw ofiary w różnych tekstach kultury i ocenia sposoby jego współczesnego przetwarzania.

Cierpienie w Biblii

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Wie, że duża część Księgi Hioba jest poematem; opowiada historię Hioba.
Dostateczny	Zdefiniować poemat jako gatunek literacki; określa funkcję powtórzeń w tekście.
Dobry	Charakteryzuje językowy kształt wypowiedzi Hioba; wyjaśnia, dlaczego Bóg przywrócił Hioba do dawnego stanu.
Bardzo dobry	Wyjaśnia, w jaki sposób Hiob pojmuje grzech.
Celujący	Przedstawia swoje stanowisko na temat sensu niezawinionego cierpienia; porównuje próby, którym zostali poddani Hiob i Abraham, tworzy plan porównania obu tekstów kultury.

Życie, śmierć i los – Księga Koheleta

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Zna pojęcia: aforyzm, paralelizm składniowy, paralelizm znaczeniowy; przedstawia swoje wrażenia po obejrzeniu muralu z motywem vanitas.
Dostateczny	Umie wyjaśnić, co oznaczają imię Kohelet i Księga Eklezjasty; określa, co jest marnością zdaniem twórcy obrazu Vanitas.
Dobry	Wskazuje językowe środki stylistyczne podkreślające refleksyjny charakter tekstu; określa funkcję zdań podrzędnych w tekście biblijnym.
Bardzo dobry	Określa typy zdań złożonych występujących w Księdze Koheleta; porównuje sposób przedstawienia przemijalności życia w Biblii i w dziele malarskim.
Celujący	Wyjaśnia sensy zawarte w pytaniach występujących we fragmencie księgi biblijnej; wykazuje, że fascynacja motywem vanitas jest wciąż popularna w sztuce współczesnej.

Świat poezji biblijnej – psalmy

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Charakteryzuje kreację osoby mówiącej i adresata oraz relacje między nimi w omawianych psalmach; wymienia cechy gatunkowe psalmu.
Dostateczny	Wskazuje cechy gatunkowe psalmu w przywołanych utworach; określa rodzaj psalmu.
Dobry	Wskazuje najważniejsze środki stylistyczne zastosowane w psalmach; określa ich funkcje; uzasadnia, czy utwór Chwalmy Pana można nazwać współczesnym psalmem.
Bardzo dobry	Wyjaśnia, w czym wyraża się kunsztowność Psalmu 47; analizuje różne współczesne teksty kultury, wyjaśnia, które z nich są parafrazą, a które wiernie nawiązują do Księgi Psalmów.
Celujący	Wyjaśnia, jaką funkcję pełni parafrazowanie Księgi Psalmów w wybranych tekstach kultury współczesnej; porównuje sposób wyrażania radości w Psalmie 47 i w pieśniach gospel.

Biblijna wizja końca świata

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Wyjaśnia pojęcie apokalipsa; opowiada wydarzenia z fragmentu Apokalipsy św. Jana i rozpoznaje cechy wypowiedzi proroczej.
Dostateczny	Charakteryzuje obraz człowieka w Apokalipsie; wskazuje elementy alegoryczne i uniwersalne motywy biblijne.

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Dobry	Analizuje środki obrazowania apokaliptycznego oraz opis cierpień zadanych ludziom.
Bardzo dobry	Wyjaśnia sens symbolicznych obrazów, m.in. „studni Czełusci”, i formułuje ostrzeżenie wynikające z tekstu.
Celujący	Interpretuje symbole Apokalipsy i uzasadnia własną ocenę przedstawionych kar; dostrzega obecność motywu apokalipsy w sztuce.

Biblia w literaturze i kulturze. Powtórzenie i sprawdzenie wiadomości

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Zna czas powstania Biblii; wie, że Biblia nie jest jednorodna gatunkowo.
Dostateczny	Rozróżnia formę gatunkową tekstów biblijnych; wyjaśnia frazeologizmy o biblijnym rodowodzie.
Dobry	Podaje przykłady utworów inspirowanych Biblią, wyjaśnia, na czym polega nawiązanie; charakteryzuje styl wybranych tekstów biblijnych.
Bardzo dobry	Określa rolę Biblii w tworzeniu znaczeń uniwersalnych; omawia funkcję środków artystycznych charakterystycznych dla stylu biblijnego.
Celujący	Nie wyodrębniło nowych wymagań; obowiązują wymagania z poziomów niższych.

LITERATURA GREKÓW I RZYMIAN

Mity – opowieści o człowieku i świecie

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Wie, czym charakteryzuje się mit; zna pojęcie archetyp.
Dostateczny	Opisuje, odnosząc się do fragmentów tekstów Greene’a i Armstronga, jaka jest społeczna funkcja mitu; wskazuje uniwersalne walory mitów na podstawie tekstu Greene’a.
Dobry	Wyjaśnia, na czym polega podobieństwo pierwotnej mitologii greckiej do filozofii; wyjaśnia, czym filozofia i nauka różnią się od mitów i religii.
Bardzo dobry	Porównuje różne definicje mitów; wyjaśnia, dlaczego istnienie języka jest warunkiem tworzenia mitów.
Celujący	Podaje przykłady opowieści, które są współczesnymi wersjami mitów; wskazuje sprzeczności i podobieństwa między filozofią a mitologią.

Mit o złotym wieku

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Zna cechy mitu i opowiada historię Prometeusza; przedstawia cztery wieki ludzkości opisane przez Parandowskiego.
Dostateczny	Wyjaśnia, na czym według mitu polega szczęście ludzi złotego wieku, i charakteryzuje kolejne etapy dziejów ludzkości.
Dobry	Porównuje mitologiczne opowieści o powstaniu człowieka z Księgą Rodzaju i interpretuje symbolikę metali oznaczających kolejne wieki.
Bardzo dobry	Analizuje mit jako refleksję o przemianach ludzkiej natury; rozważa związek wojny z moralnym upadkiem człowieka.
Celujący	Wyjaśnia funkcję motywów mitologicznych we współczesnej kulturze i samodzielnie formułuje syntetyczny wniosek o uniwersalności mitu.

Sąd Parysa i jego konsekwencje

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Określa główny temat fragmentu Mitologii.
Dostateczny	Rozpoznaje zastosowane w tekście środki stylistyczne; wskazuje w tekście fragmenty, w których pojawia się „ja” autora.
Dobry	Ocenia postawę Parysa; wyjaśnia funkcje użytych w tekście środków stylistycznych.
Bardzo dobry	Uzasadnić, która z propozycji złożonych Parysowi przez boginie byłaby dla niego najatrakcyjniejsza; przygotowuje antologię tekstów kultury nawiązujących do mitologii grecko-rzymskiej.
Celujący	Posługuje się pojęciem retoryki, odwołując się do postaci Gorgiasza i jego mowy „Pochwała Heleny”; prezentuje postać Heleny z różnych stron, używając argumentów retorycznych.

Pojedynek bez szans na zwycięstwo

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Opowiada mit o Apollu i Marsjaszu; wyszukuje w wierszu Herberta powtórzenie i określa jego funkcję w tekście.
Dostateczny	Wskazuje wydarzenia występujące tylko w wierszu; rozpoznaje środki stylistyczne w wierszu Herberta; określa ich funkcje.
Dobry	Określa wymowę utworu Herberta; wyjaśnia frazeologizmy o mitologicznym rodowodzie.
Bardzo dobry	Interpretuje zakończenie wiersza, uwzględniając stosunek natury do cierpień Marsjasza.
Celujący	Porównuje wizerunek Marsjasza ukazany w micie, wierszu Herberta i rzeźbie André Le Bruna, Marsjasz, 1783; podaje przykłady innych mitologizmów niż te wymienione w podręczniku.

Źródła literatury – antyk

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Wie, że Tyrtajos i Safona to przedstawiciele literatury greckiej; rozpoznaje w wierszu Tyrtajosa formy czasowników w różnych trybach.
Dostateczny	Wykazuje za pomocą odpowiednich argumentów, że wiersz Tyrtajosa jest utworem o charakterze retorycznym; objaśnia tytuł Iliady.
Dobry	Wykazuje za pomocą odpowiednich argumentów, że wiersz Tyrtajosa jest utworem o charakterze retorycznym; określa najważniejsze wydarzenia w eposie.
Bardzo dobry	Ocenia sposób wyrażania miłości w wierszu Safony; ocenia postawę Hektora na podstawie epitetów określa stosunek narratora do obu bohaterów samodzielnie analizuje porównanie homeryckie, wskazując na jego funkcję w utworze.
Celujący	Uzasadnia, czy poezja wciąż wiąże się z muzyką; porównuje wizerunek Achillesa ukazany we fragmentach Iliady i w innych tekstach kultury.

Walka i wojna w „Iliadzie”

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje porównanie homeryckie, patos i pojęcie heroizmu w Iliadzie.
Dostateczny	Omawia rolę narratora i charakteryzuje Achillesa oraz Hektora jako bohaterów wojny.
Dobry	Analizuje heroizm bohaterów i uzasadnia ocenę ich postaw fragmentami eposu.
Bardzo dobry	Ocenia czyny Achillesa i postawę Hektora, uwzględniając antyczny etos bohatera.

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Celujący	Nie wyodrębiono nowych wymagań; obowiązują wymagania z poziomów niższych.

Pycha i przebaczenie w „Iliadzie”

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Zbiera argumenty pozwalające ocenić bohaterów.
Dostateczny	Opisuje emocje Achillesa; wyjaśnia, za co Achilles podziwia Priama.
Dobry	Analizuje styl wypowiedzi Priama i Achillesa; zapisuje w postaci stwierdzenia słowa Achillesa na temat ludzkiego losu.
Bardzo dobry	Wyszukuje środki stylistyczne we fragmencie Iliady, określa ich funkcje.
Celujący	Porównuje postawę ojca ukazaną we fragmencie Iliady i na obrazie Aleksandra A. Iwanowa, Priam prosi Achillesa o zwrot ciała Hektora, 1824.

Siła perswazji

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Zna pojęcie retoryka; zna elementy kompozycji mowy.
Dostateczny	Objaśnia różnicę między perswazją a manipulacją; wyjaśnia, co jest istotą retoryki zdaniem Arystotelesa.
Dobry	Wskazuje, co zdaniem Arystotelesa jest istotą retoryki, a co jedynie sposobem osiągnięcia celu; uzasadnia, czy mowa Agamemnona mieści w sobie elementy opowiadania.
Bardzo dobry	Określa, odwołując się do Retoryki, który ze sposobów wnioskowania zasługuje na miano dowodu; właściwie określić, czy porównywanie liczby wojsk jest twierdzeniem ogólnym, twierdzeniem szczegółowym czy wnioskiem.
Celujący	Omawia i ocenia dwa sposoby dowodzenia (argumentowania) wskazane przez Arystotelesa; stosuje w swojej mowie do koleżanek i kolegów wnioskowanie dedukcyjne i indukcyjne.

Tragedia i tragizm

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Wymienia składniki, które, zdaniem Arystotelesa, stanowią o istocie tragedii; wymienia, odwołując się do fragmentów tekstu Misiewicza, trudności związane z objaśnieniem terminu tragedia.
Dostateczny	Określa cel tragedii greckiej; objaśnia, odwołując się do tekstu Misiewicza, jakie funkcje w tragedii pełni dialog.
Dobry	Określa rolę poszczególnych elementów kompozycyjnych tragedii; określa wpływ tragedii na odbiorcę.
Bardzo dobry	Wyjaśnia, stwierdzenie, że tragedia jest przedstawieniem w formie „dramatycznej, a nie narracyjnej”; określa funkcję języka dominującą w tekście Misiewicza.
Celujący	Przyporządkowuje składniki tragedii do środków naśladowania, przedmiotów naśladowania i sposobów naśladowania.

„Antygona” – tragedia wzorcowa

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Wymienia bohaterów utworu; wskazuje przyczyny tragedii Antygony.
Dostateczny	Wyszukuje w tekście środki stylistyczne, zna ich funkcje; omawia rolę Fatum w życiu bohaterów.

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Dobry	Analizuje rozmowę Antygony i Ismeny; określa rolę Chóru.
Bardzo dobry	Wyjaśnia, w jaki sposób emocje wpływają na charakter wypowiedzi Kreona; wylicza wydarzenia najważniejsze dla rozwoju akcji.
Celujący	Rozważa, w jakim stopniu Antygona przynosi katharsis współczesnemu czytelnikowi; zapisuje refleksje na temat postaci literackiej, której historia przypomina los bohatera tragedii antycznej.

Racje Antygony

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Wymienia obowiązki i prawa, którymi kierowała się Antygona.
Dostateczny	Opisuje reakcję Kreona na słowa Antygony; wskazuje w ostatnim monologu Antygony środki językowe służące wyrażaniu emocji.
Dobry	Określa, jakie odczytanie tragedii Sofoklesa zapowiada plakat Nowosielskiego.
Bardzo dobry	Wyjaśnia, dlaczego Antygona powtarza rytuał pogrzebowy; wyjaśnia, na czym polega tragizm Antygony.
Celujący	Interpretuje elementy plakatu Nowosielskiego.

Racje Kreona

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Przedstawia losy Kreona; opisuje sposób ukazania kobiety na plakacie Grabarczyka.
Dostateczny	Zestawia racje Antygony i Kreona, wskazuje postać, za którą się opowiada; omawia związek między sposobem ukazania kobiety na plakacie Grzegorzczaka a charakterami Antygony i Kreona.
Dobry	Omawia rolę zdań pytających w dialogu Kreona i Hajmona; określa symbolikę kolorów na plakacie Grzegorzczaka.
Bardzo dobry	Interpretuje zmianę postawy Kreona w finale tragedii; uzasadnia twierdzenie, że tragedia Sofoklesa jest pochwałą mądrości.
Celujący	Rozważa, w jakim stopniu losy Kreona można uznać za przykład ironii tragicznej; uzasadnia, czy Kreona cechuje hybris.

Herodot czytany przez Kapuścińskiego

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Wie, kim był Herodot; określa pierwszy cel podróży Herodota.
Dostateczny	Wypisuje w formie twierdzeń prawa relatywizmu kulturowego odkrytego przez Herodota; określa funkcję środków językowych w tekście Kapuścińskiego.
Dobry	Określa stosunek Herodota do Innego; posługuje się słownictwem pozwalającym wyrazić i uzasadnić własne zdanie (doskonalenie umiejętności argumentacji).
Bardzo dobry	Wskazuje wartości cenione przez Herodota; tworzy ilustrowany album Obrazy Innego w tekstach kultury.
Celujący	Ocenia zasady pluralizmu kulturowego.

Filozofia sztuk życia

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Dopuszczający	Objaśnia, co jest istotą filozofii, odwołując się do tekstu; wie, czym charakteryzuje się mowa jako forma wypowiedzi retorycznej.
Dostateczny	Wyjaśnia, odwołując się do tekstu, na czym polega fałszywe przekonanie ludzi o swojej mądrości; opracowuje plan mowy, wciela się w rolę obrońcy Sokratesa.
Dobry	Wyjaśnia, na czym, zdaniem Sokratesa, polega uprawianie filozofii; uzasadnia swoje zdanie na temat poglądów głoszonych przez Sokratesa.
Bardzo dobry	Przedstawia wywód Sokratesa, odwołując się do tekstu Platona; pisze wypracowanie zgodny z wszystkimi założeniami gatunkowymi tej formy wypowiedzi.
Celujący	Wyjaśnia, odwołując się do filozofii greckiej, jakie były poglądy starożytnych na temat dobra, prawdy i piękna.

Epikurejskie carpe diem

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Zna pojęcie epikureizm; wie, jakie prawdy wypowiada osoba mówiąca w wierszu.
Dostateczny	Określa, do kogo zwraca się osoba mówiąca w pieśni; interpretuje refleksję zawartą w pieśni.
Dobry	Wskazuje w pieśni Do Leukonoe cechy epikureizmu; omawia motywy obecne w pieśni.
Bardzo dobry	Charakteryzuje postawę Horacego wobec życia.
Celujący	Wykazuje, że te same motywy inaczej funkcjonują w literaturze antycznej niż w Biblii.

Stoicyzm Horacego

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Zna kontekst biograficzny i filozoficzny pieśni Horacego; wskazuje porównanie w pieśni Do Mecenasa.
Dostateczny	Charakteryzuje adresata wypowiedzi w pieśni Do Mecenasa; wypisuje aforyzmy z pieśni Do Pompejusza Grosfusa.
Dobry	Wyjaśnia, w jaki sposób w pieśni Do Mecenasa jest rozumiana wartość cnoty; określa, jakie znaczenia wynikają z obecności toposu wędrówki w pieśni Do Mecenasa.
Bardzo dobry	Ocenia zasadność i aktualność spostrzeżeń Horacego na temat młodości; określa funkcję pytań retorycznych w pieśni Do Pompejusza Grosfusa.
Celujący	Analizuje realizację motywu samotnego żeglarza w pieśni Do Pompejusza Grosfusa.

Poeta natchniony

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Opisuje osobę mówiącą w pieśni, przedstawia, do kogo się ona zwraca; wie, że Wzniosem pomnik jest utworem metapoetyckim.
Dostateczny	Interpretuje znaczenie metafory zawartej w pieśni; wyjaśnia, dlaczego Wzniosem pomnik jest utworem metapoetyckim.
Dobry	Interpretuje wymowę utworu; ocenia postawę artysty wobec przekonania o nieśmiertelności jego utworów.
Bardzo dobry	Uzasadnia, które określenie lepiej charakteryzuje warsztat twórczy Horacego: platoński szat twórczy czy rzemiosło poetyckie; wyjaśnia, czy obraz Picassa można uznać za realizację toposu poety natchnionego i szatu poetyckiego.
Celujący	Charakteryzuje Horacego, odnosząc się do jego Pieśni; porównuje Horacjańską realizację toposu non omnis moriar z innymi tekstami kultury nawiązującymi do motywu nieśmiertelności poezji.

Horacy jako wychowawca

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Opowiada, czego dotyczy sytuacja liryczna ukazana w wierszu Brodskiego; wyjaśnia, co jest tematem wiersza Brodskiego.
Dostateczny	Wyjaśnia, na czym polega personifikacja zastosowana w pieśni; wskazuje alegorie statku i burzy w wierszu Brodskiego.
Dobry	Wyjaśnia sensy alegoryczne utworu Horacego; wyjaśnia, dlaczego Brodski posłużył się zdrobnieniem rzeczownika statek.
Bardzo dobry	Interpretuje alegorie obecne w pieśni Horacego; porównuje pieśń Horacego z wierszem Brodskiego.
Celujący	Porównuje wykorzystanie alegorii okrętu w wierszu Horacego i w innym tekście kultury.

Język oficjalny i nieoficjalny

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Zna zasadę podziału języka ogólnego na język oficjalny i nieoficjalny; wymienia odmiany języka, wie, czym się one charakteryzują pism użytkowych i stara się je stosować podaje synonimy wyrazu dziewczyna.
Dostateczny	Wymienia i definiuje formy tekstów użytkowych; tworzy pisma użytkowe.
Dobry	Rozwija umiejętność tworzenia różnych pism użytkowych; odwołuje się do tekstu Banieckiej i ocenia jedno z określeń atrakcyjnej dziewczyny pod względem ekspresywności i tajemności.
Bardzo dobry	Tworzy pisemne oświadczenie; wyjaśnia istotę mody językowej, odwołując się do tekstu Banieckiej i własnych doświadczeń.
Celujący	Wykazuje się doskonałą umiejętnością tworzenia pism użytkowych.

ŚREDNIOWIECZE

Tysiąc lat kultury średniowiecza

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Zna czas trwania epoki; zna pojęcie symbol.
Dostateczny	Zna symbole mające szczególne znaczenie dla średniowiecza; wie, na czym polegał średniowieczny uniwersalizm.
Dobry	Wyjaśnia, w jaki sposób średniowiecze postrzegało sens istnienia przedmiotów niematerialnych; uzasadnia, czy myślenie symboliczne w średniowieczu miało charakter naukowy.
Bardzo dobry	Wyjaśnia powody nadawania elementom przyrody sensu symbolicznego w okresie średniowiecza; wyjaśnia rolę myślenia symbolicznego w ludzkim życiu.
Celujący	Rozważa i uzasadnia rolę symboli w życiu człowieka różnych epok.

Język jako system znaków

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Wie, że język jest systemem znaków; wie, na jakie podsystemy można podzielić język.
Dostateczny	Podaje przykłady form językowych do wybranego słowa udoskonala umiejętność rozbioru logicznego wypowiedzi.

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Dobry	Doskonali umiejętność przeredagowywania tekstu.
Bardzo dobry	Wyjaśnia, na czym polega specyfika dzieła literackiego; dokonuje przekładu anonimowego wiersza na współczesną polszczyznę, a następnie wskazuje elementy językowe, które uległy zmianie.
Celujący	Przyporządkowuje zmiany w uwspółcześnionej wersji wiersza do odpowiednich podsystemów języka.

Średniowieczny wzór rycerza

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Charakteryzuje Rolanda na podstawie fragmentu tekstu; zna pojęcie literatura parenetyczna.
Dostateczny	Wskazuje w tekście przykłady etosu rycerskiego; wymienia cechy literatury parenetycznej ujawniające się w Pieśni o Rolandzie.
Dobry	Ocenia decyzję Rolanda o odrzuceniu pomocy; objaśnia sens ostatnich gestów Rolanda, odnosząc się do etosu rycerskiego i symboliki chrześcijańskiej.
Bardzo dobry	Wyjaśnia funkcje elementów gloryfikujących śmierć Rolanda; rozważa, czy można pogodzić religijne ideały z krzewieniem wiary za pomocą siły.
Celujący	Porównuje postawy heroiczne trzech wybranych przez siebie bohaterów literackich różnych epok.

Franciszkanizm – kontynuacje i nawiązania

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Wskazuje w Hymnie cechy gatunkowe; wymienia bohaterów Hymnu.
Dostateczny	Przywołuje określenia przypisane bohaterom Hymnu; zna okoliczności powstania encykliki Laudato si'.
Dobry	Charakteryzuje elementy przyrody opisane w Hymnie; ocenia franciszkańską postawę afirmacji świata.
Bardzo dobry	Wyjaśnia, dlaczego Hymn nazywa się także Pieśnią słoneczną; podaje teologiczne uzasadnienie działań na rzecz ochrony środowiska.
Celujący	Analizuje, w jaki sposób polska literatura nawiązywała do idei franciszkanizmu, odwołuje się do wybranych tekstów kultury.

Opowieść o miłości nieszczęśliwej

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Zna pojęcia: romans, romans rycerski; wymienia i opisuje bohaterów tekstu.
Dostateczny	Wyjaśnia, jaką rolę pełni świat przyrody w życiu Tristana i Izoldy w wypowiedzi argumentacyjnej wyróżnia wstęp, rozwinięcie, zakończenie; określa nastrój wiersza Poświatowskiej, opinię uzasadnia przykładami z tekstu.
Dobry	Ocenia postawę Tristana wobec Ogryna; interpretuje słowa Ogryna, że Tristan jest „umarty” w wypowiedzi argumentacyjnej zachowuje cechy tej formy gatunkowej na podstawie biogramu Poświatowskiej wyjaśnia, czy wiersz zawiera elementy biograficzne.
Bardzo dobry	Formułuje uniwersalne twierdzenie o miłości, odwołując się do historii uczucia Tristana i Izoldy w wypowiedzi argumentacyjnej pisze efektowny, atrakcyjny wstęp w zakończeniu zwięźle podsumowuje rozważania.
Celujący	W wypowiedzi argumentacyjnej odwołuje się do wielu tekstów kultury; omawia kreacje średniowiecznych kochanków na podstawie Dziejów Tristana i Izoldy oraz innych tekstów kultury.

Symbolika miłości

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Czyta tekst ze zrozumieniem; opisuje wydarzenia i bohaterów ukazanych w tekście.
Dostateczny	Opisuje niezwykle wydarzenia, do których doszło po śmierci Tristana i Izoldy; ocenia postępowanie Izoldy o Białych Dłoniach.
Dobry	Objaśnia symbolikę nagiego miecza rozdzielającego śpiących kochanków.
Bardzo dobry	Wyjaśnia, dlaczego literatura tak często sięga po symbole.
Celujący	Rozważa rolę symboli (np. przedmiotów, roślin, kolorów) w różnych tekstach kultury.

Poetycki traktat teologiczny

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Zna czas powstania Bogurodzicy; rozpoznaje pieśń religijną, podmiot zbiorowy i adresatów modlitwy.
Dostateczny	Opisuje sytuację liryczną i wyjaśnia symetrię strof oraz ideę pośrednictwa.
Dobry	Analizuje modlitewny charakter utworu i wyjaśnia, dlaczego Bogurodzicę można nazwać traktatem teologicznym.
Bardzo dobry	Interpretuje Bogurodzicę w kontekście teocentryzmu, hierarchizmu i motywu deesis.
Celujący	Ocenia uniwersalność prośb zawartych w Bogurodzicy i odnosi ich sens do współczesności.

„Bogurodzica” – pierwszy polski hymn

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Wie, czym charakteryzuje się hymn jako gatunek literacki; wskazać w Bogurodzicy środki wpływające na nastrój pieśni.
Dostateczny	Wskazuje środki stylistyczne wpływające na muzyczny charakter Bogurodzicy; wyjaśnia, kim jest podmiot zbiorowy, uzasadnia swoje zdanie.
Dobry	Wyjaśnia, czy zasadna jest opinia Jana Długosza, że Bogurodzicę można określić mianem pieśni ojczystej; zna okoliczności zapisu najstarszych słów w języku polskim.
Bardzo dobry	Uzasadnia, dlaczego Bogurodzicę zapisano w języku polskim, chociaż językiem dominującym w literaturze średniowiecza była łacina.
Celujący	Rozważa, czy w treści prośb zanoszonych do Maryi można odnaleźć wartości szczególnie ważne dla Polaków.

Trwałość i zmiana w języku

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Zna okoliczności powstania języka polskiego; zna pojęcia: archaizm, neologizm, neosemantyzm.
Dostateczny	Wskazuje i nazywa różne typy archaizmów w Bogurodzicy; wskazuje i określa formy deklinacyjne i koniugacyjne w Bogurodzicy.
Dobry	Wie, czym charakteryzuje się przegłos polski; wyjaśnia na podstawie tekstu Skubalanki różnicę między tekstem archaicznym a archaizowanym.
Bardzo dobry	Ocenia, które cechy Bogurodzicy wpływają na przynależność średniowiecznej polszczyzny do grupy języków słowiańskich; analizuje Bogurodzicę pod kątem zmian w języku.

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Celujący	Wyszukuje w języku ogólnopolskim lub w gwarze wyrazu / wyrażenia będącego nośnikiem form archaicznej polszczyzny.

Średniowieczna mowa uczuć

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Określa gatunek literacki Lamentu świętokrzyskiego; opisuje sytuację liryczną w Lamencie świętokrzyskim.
Dostateczny	Wypisuje z wiersza najczęściej występujące epitety, określa ich funkcję; uzasadnia, który wizerunek Maryi jest mu bliższy – z Bogurodzicy czy z Lamentu Świętokrzyskiego.
Dobry	Wskazuje w tekście fragmenty o charakterze emocjonalnym; wskazuje w tekście fragmenty o charakterze kontrastowym.
Bardzo dobry	Charakteryzuje kreację Matki Bożej w tekście, uwzględnia rolę kontrastów i środków stylistycznych.
Celujący	Ocenia związek wizerunku Matki Boskiej w Lamencie świętokrzyskim ze średniowieczną pietą; wyszukuje podobieństwa i różnice między Bogurodzicą a Lamentem Świętokrzyskim, uwzględnia typ liryki, nadawcę, adresatów, obraz Boga i Maryi, styl, ideę przewodnią.

Danse macabre – taniec ze śmiercią

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Zna okoliczności powstania motywu danse macabre; opisuje wizerunek śmierci popularny w średniowieczu.
Dostateczny	Określa rolę alegorii w średniowiecznym wizerunku śmierci; określa funkcję antytez i wyrazów bliskoznacznych.
Dobry	Objaśnia fragmenty o charakterze groteskowym; uzasadnia, że wiersz zawiera elementy naturalistyczne.
Bardzo dobry	Omawia funkcję grotesku w utworze.
Celujący	Wyjaśnia, dlaczego konwencja naturalistyczna była popularna w średniowieczu; wyszukuje we współczesnej kulturze nawiązania do średniowiecznego motywu danse macabre.

Średniowieczni w krzywym zwierciadle satyry

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Wskazuje w tekście elementy humorystyczne; wskazuje elementy łączące Wywiad z tekstem średniowiecznym.
Dostateczny	Wskazuje w tekście średniowiecznym fragmenty o charakterze satyrycznym, uzasadnia swój wybór; wskazuje w Wywiadzie elementy współczesności.
Dobry	Objaśnia i uzasadnia, na czym polega kontrast między wypowiedziami Śmierci i Mistrza Polikarpa; uzasadnia, czy Wywiad zawiera elementy grotesku.
Bardzo dobry	Omawia związek między zastosowaniem humoru a moralizatorską wymową tekstów średniowiecza; tworzy projekt start-upowy.
Celujący	Porównuje wizerunek śmierci ukazany w Rozmowie Mistrza Polikarpa ze Śmiercią i w tekstach kultury współczesnej.

Sztuka i architektura średniowiecza

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Dopuszczający	Przedstawia, kim jest i do kogo kieruje swoją wypowiedź osoba mówiąca w wierszu Przybosa.
Dostateczny	Podaje cechy malarstwa i rzeźby w stylu romańskim i gotyckim; określa nastrój wiersza Przybosa.
Dobry	Podaje przykłady romańskich i gotyckich dzieł malarskich i rzeźbiarskich; wyjaśnia, jak należy rozumieć słowo widzenie zawarte w tytule wiersza Przybosa.
Bardzo dobry	Wskazuje różnice między stylem rzeźby gotyckiej i romańskiej; rozważa zasadność poznawania zabytków epok minionych, odwołuje się do wiersza Przybosa.
Celujący	Analizuje wizerunek katedry w Chartres ukazany w wierszu Przybosa; porównuje go ze zdjęciem tego kościoła zamieszczonym w podręczniku.

CZĘŚĆ 2. RENESANS – OŚWIECENIE

RENEANS

Odrodzenie – nowa interpretacja antyku

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Zna genezę pojęcia renesans; zna najważniejszych twórców epoki.
Dostateczny	Objaśnia najważniejsze idee i hasła epoki; wyjaśnia, na czym polega „rozbudzenie kulturalne” ludzi renesansu.
Dobry	Omawia, odwołując się do tekstu Garina, na czym polega życie aktywne; formułuje własną definicję antropocentryzmu, odwołując się do tekstu Garina i wprowadzenia do lekcji.
Bardzo dobry	Uzasadnia, jakie korzyści i zagrożenia wynikają z postrzegania człowieka jako centrum świata; interpretuje postać Pallas Ateny jako symbolu życia obywatelskiego.
Celujący	Wyjaśnia, co było źródłem inspiracji dla renesansowej architektury, powołuje się na przykłady.

Człowiek w centrum – filozofia renesansu

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Definiuje humanizm, antropocentryzm i homo faber; wskazuje w tekście Mirandoli określenia odnoszące się do człowieka.
Dostateczny	Wyjaśnia renesansową koncepcję człowieka i znaczenie antropocentryzmu w O godności człowieka.
Dobry	Analizuje relację człowiek–Bóg–świat i wyjaśnia sens pojęcia homo faber.
Bardzo dobry	Interpretuje metaforę człowieka jako „rzeźbiera samego siebie” i wiąże ją z humanizmem.
Celujący	Ocenia renesansową wizję godności i wolności człowieka, wykorzystując trafne konteksty kulturowe.

Skuteczność jako cnota

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Objaśnia zastosowaną w Księciu alegorię lwa i lisa, uwzględnia cechy tych zwierząt; wymienia, jakie cechy powinien mieć władca, który pragnie uniknąć politycznej porażki.
Dostateczny	Wskazuje, czego powinna unikać osoba rządząca państwem; wyjaśnia różnicę między relacjami opartymi na miłości a relacjami, w których dominuje strach.
Dobry	Wskazać i omówić, z czego wynikało zainteresowanie problematyką filozoficzną w renesansie; omawia różnicę między etyczną powinnością a skutecznością działania.

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Bardzo dobry	Omawia, w jaki sposób Machiavelli ocenia ludzi; zestawia i omawia dwa sposoby myślenia o człowieku we fragmentach dzieł Mirandoli i Machiavellego.
Celujący	Odwotuje się do różnych źródeł wiedzy i wyjaśnia, dlaczego Borgię można nazwać pierwowzorem tytułowego bohatera Księcia.

Utopia – groźny ideał?

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Wie, czym charakteryzuje się utopia jako forma gatunkowa; wyjaśnia, jak More rozumie rolę pieniędzy w życiu człowieka i jego dążenie do pomnażania dóbr materialnych.
Dostateczny	Opisuje, jaki jest stosunek Utopian do złota i kamieni szlachetnych; opisuje rolę rodziny w państwie idealnym More'a.
Dobry	Wskazuje analogię między wizją państwa w Utopii a biografią More'a; rozważa i uzasadnia, jakie dobra człowiek powinien mieć na własność, a jakimi może się dzielić z innymi.
Bardzo dobry	Uzasadnia, w jaki sposób autor Utopii postrzega małżeństwo; ocenia sposób, w jaki autor Utopii postrzega prawo.
Celujący	Porównuje wizję państwa utopijnego w dziele More'a i w innym tekście kultury; podaje przykłady współczesnych utopii i antyutopii.

Rzeczpospolita idealna

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Zna główne tematy publicystyki renesansowej; wskazuje fragmenty, w których ujawnia się stosunek autora do religii i sporów religijnych.
Dostateczny	Zna tytuły i adresatów poszczególnych ksiąg traktatu O poprawie Rzeczpospolitej; wskazuje środki językowe służące celom perswazyjnym w dziele Modrzewskiego.
Dobry	Omawia, w jaki sposób Modrzewski pojmuje rolę prawa w republice; uzasadnia, czy traktat O poprawie Rzeczpospolitej jest dziełem utopijnym czy refleksją nad kondycją państwa przygotowując mowę, zachowując cechy gatunkowe tej formy wypowiedzi.
Bardzo dobry	Rozważa, na czym polega pacyfizm Modrzewskiego; uzasadnia, na czym polega ponadczasowy charakter utworu.
Celujący	Wygłasza mowę na forum klasy.

Miłość w noweli doskonałej

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Wie, że utwór jest fragmentem Dekameronu; zna elementy składające się na schemat kompozycji noweli.
Dostateczny	Omawia relacje damy i Federiga; uzasadnia, czy dla miłości warto poświęcić to, co najcenniejsze.
Dobry	Zna pojęcie motyw sokoła w organizacji fabuły noweli; przedstawia i ocenia, jak zmieniał się stosunek Monny Giovanny do Federiga.
Bardzo dobry	Omawia symboliczną funkcję motywu sokoła w noweli Boccaccia; uzasadnia, czy kierowanie się miłością zawsze prowadzi ku dobru.
Celujący	Porównuje obraz miłości w tekście Boccaccia oraz innych tekstach kultury (np. Dziejach Tristana i Izoldy).

Renesansowe małżeństwo doskonałe

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Wie, że utwór Reja należy do literatury parenetycznej; opisuje sytuację liryczną ukazaną w wierszu Lipskiej.
Dostateczny	Określa funkcję zdrobnień; uzasadnia, jaką wizję małżeństwa prezentuje Rej: wyidealizowaną czy realistyczną w wypowiedzi argumentacyjnej wyróżnia wstęp, rozwinięcie, zakończenie.
Dobry	Wyszukuje w tekście Reja fragment, w którym ujawnia się stosunek narratora do dzieci w wypowiedzi argumentacyjnej zachowuje cechy tej formy gatunkowej, odwołuje się do wskazanych tekstów.
Bardzo dobry	Wskazuje w tekście Reja środki językowe wpływające na emocjonalny charakter dzieła; porównuje wizję świata w Żywocie człowieka poczciwego i w Utopii Thomasa More'a.
Celujący	Porównuje sposób przedstawienia małżeństwa w utworze Reja i w innych tekstach kultury.

Renesansowy wzór gospodarza

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Zna pojęcie homo oeconomicus; zna renesansowe wzorce osobowe: dworzanina i ziemianina.
Dostateczny	Porównuje średniowieczny wzór rycerza z renesansowym wzorem ziemianina; charakteryzuje stosunek gospodarza do pracowników w tekście Reja.
Dobry	Wyjaśnia, dlaczego Rej porównał złego gospodarza do zakonnika; uzasadnia, jaki stosunek do pracowników Rej uważa za wzorcowy.
Bardzo dobry	Charakteryzuje i ocenia ziemianina z tekstu Reja, zwracając uwagę, czy jest to człowiek o wyższych aspiracjach, czy też groszorb i sybaryta; rozważa i uzasadnia, do której techniki motywowania pracowników zachęca Rej: kija czy marchewki, odwołuje się do tekstu.
Celujący	Porównuje obraz przyrody ukazany w Żywocie człowieka poczciwego i innym tekście renesansowym.

Optymizm humanisty

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Zna cechy gatunkowe pieśni; opisuje obraz przyrody ukazany w pieśni [Serce roście...].
Dostateczny	Określa budowę składniową sformułowań o charakterze sentencji; przedstawia, jakie rady formułuje poeta w pieśniach.
Dobry	Określa związek przyrody ukazanej w pieśni [Serce roście...] z dalszą częścią utworu; wyjaśnia, dlaczego twórczość Kochanowskiego określa się mianem humanizmu renesansowego.
Bardzo dobry	Uzasadnia, która postawa jest poecie bliższa – epikurejska czy stoicka; interpretuje symbole znajdujące się w pieśni [Chcemy sobie być radzi...].
Celujący	Podaje przykłady tekstów kultury podejmujących podobną tematykę, co omówione pieśni Jana Kochanowskiego.

Renesansowy klasycyzm

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Zna pojęcie horacjanizm; analizuje budowę epitetów z wiersza Staffa.
Dostateczny	Omawia funkcję i sens epitetów z wiersza Staffa; określa nastrój wiersza Staffa.
Dobry	Omawia funkcję nawiązań do mitologii i odwołań do geografii w pieśni Kochanowskiego; charakteryzuje stanowisko Kochanowskiego na temat własnej poezji.

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Bardzo dobry	Uzasadnia, że pieśń [Niezwyczajnym i nie lada piórem opatrzony...] jest wyrazem renesansowego klasycyzmu; porównuje pieśń Kochanowskiego i wiersz Staffa w szkicu interpretacyjnym pisze efektowny, atrakcyjny wstęp w zakończeniu zwięźle podsumowuje rozważania.
Celujący	Porównuje funkcjonowanie motywu non omnis moriar w różnych tekstach kultury wnioski z porównania pieśni Kochanowskiego i wiersza Staffa zapisuje w formie interpretacji porównawczej wystawia na scenie inscenizację poezji Kochanowskiego.

Humanista i obywatel w Pieśniach

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Określa osoby mówiące i adresatów w pieśniach; wskazuje dwie postawy służenia „pocziwej sławie” opisane przez Kochanowskiego.
Dostateczny	Wyjaśnia, czy w Pieśń o dobrej sławie poeta mówi o zazdrości czy zawiści; popiera swoje stanowisko cytatem z tekstu; rozważa, czy nakreślone w pieśniach obowiązki wobec ojczyzny są nadal aktualne.
Dobry	Uzasadnia, do jakiej doktryny etycznej odwołuje się poeta; ocenia i uzasadnia prawdziwość stwierdzenia, że lepiej oddać życie za ojczyznę, niż umrzeć w „cieniu darmo potem”.
Bardzo dobry	Ocenia, którą z postaw służenia „pocziwej sławie” Kochanowski docenia najbardziej; uzasadnia swoje zdanie; rozważa, odwołując się do wprowadzenia do lekcji, czy Pieśń o dobrej sławie mogłaby powstać w kraju rządzonym w sposób despotyczny.
Celujący	W wypowiedzi argumentacyjnej odwołuje się do wielu tekstów kultury.

„Pieśń o spustoszeniu Podola” – liryka apelu

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Zna kontekst historyczny wydarzeń opisanych w pieśni; wie, czym charakteryzuje się liryka apelu.
Dostateczny	Charakteryzuje z perspektywy osoby mówiącej zarówno najeźdźców, jak i polską szlachtę; określa funkcję epitetów i metafor użytych w pieśni.
Dobry	Interpretuje puentę, zwracając uwagę na funkcję przysłówia; rozważa, odwołując się do tekstu i własnych przemyśleń, czy przysłówia są mądrością narodu.
Bardzo dobry	Wskazuje w pieśni fragmenty ironiczne; określa ich funkcję; rozważa, czy program zaproponowany przez poetę jest słuszny i aktualny i czy można go odnieść do współczesnej sytuacji w kraju; uzasadnia swoje zdanie.
Celujący	Nie wyodrębniono nowych wymagań; obowiązują wymagania z poziomów niższych.

Polska wieś arkadią

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Zna okoliczności powstania Pieśni świętojańskiej o sobótce; wymienia prace i zabawy wiejskie ukazane w pieśni.
Dostateczny	Określa funkcję kompozycji klamrowej w pieśni; uzasadnia, dlaczego pieśń można nazwać utworem pochwalnym.
Dobry	Określa, odwołując się do pieśni, wpływ wsi na młode pokolenie; dostrzega w pieśni elementy idealizacji natury.
Bardzo dobry	Określa funkcję elementów idealizacji natury; omawia problematykę pieśni w kontekście poglądów filozoficznych epoki.
Celujący	Porównuje wizerunek wsi w pieśni Kochanowskiego i Żywocie człowieka pocziwego Mikołaja Reja.

Poezja wobec straty

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Zna cechy trenu i kontekst filozoficzny Trenów; rozpoznaje w Trenie IX postać Mądrości i stoicki ideał apatii.
Dostateczny	Wyjaśnia stosunek Mądrości do śmierci i dóbr materialnych oraz odczytuje sens alegorii.
Dobry	Analizuje kryzys stoickiego ideału i funkcję apostrofy w utworze.
Bardzo dobry	Interpretuje Tren IX jako część sporu Kochanowskiego ze stoicyzmem i uzasadnia własną ocenę tej postawy.
Celujący	Nie wyodrębniło nowych wymagań; obowiązują wymagania z poziomów niższych.

Stoicyzm zaprzeczony

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Wskazuje pytania retoryczne w Trenie XI; uzasadnia prawdziwość słów Kochanowskiego, że lekarstwem na rozpacz jest poczucie nadziei i godności.
Dostateczny	Określa problematykę Trenu XVI; wyjaśnia, odwołując się do Trenu XVI i własnych przemyśleń, w jaki sposób życie „sprawdza” wyznawany przez ludzi światopogląd.
Dobry	Określa funkcję pytań retorycznych w Trenie XI; interpretuje cytaty z Trenu XVI świadczące o wspólnocie losów Kochanowskiego i Cicerona.
Bardzo dobry	Opisuje, jaką funkcję pełni wspólny motyw występujący w Trenie XI i Trenie XVI; przedstawia własną receptę na uchronienie się przed rozpaczą.
Celujący	Omawia zagadnienie rozpacz artysty po stracie dziecka w Trenach i w wybranych tekstach kultury współczesnej; porównuje wizerunek śmierci w Trenie XVI i rzeźbie Czarny Anioł Wasilkowskiego.

Rozterki religijne w Trenach

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Opisuje emocje, jakie wyraża osoba mówiąca w Trenie X; wskazuje w Trenie X nawiązania do kultury antycznej.
Dostateczny	Wyodrębnia w Trenie X wstęp, rozwinięcie i konkluzję; cytuje fragmenty Trenu X, będące przejawem zwątpienia i utraty wiary.
Dobry	Określa funkcję nawiązań do kultury antycznej w Trenie X; określa sens pytań retorycznych w Trenie X.
Bardzo dobry	Określa rolę wtrącenia w Trenie X; opisuje, jaki obraz zaświatów wyłania się z Trenu X.
Celujący	Porównuje obraz zaświatów ukazany w mitologii i Trenie X.

Treny jako cykl poetycki

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Wskazuje najważniejsze elementy kompozycyjne cyklu Trenów; wskazuje w trenach IX, X i XI fragmenty świadczące o kryzysie religijnym i filozoficznym poety.
Dostateczny	Wskazuje elementy nowatorskie cyklu; wskazuje w Trenie I nawiązania mitologiczne; stara się wyjaśnić ich sens w kontekście utworu rozpoczynającego cykl.
Dobry	Określa nastrój pierwszych sześciu trenów cyklu, uzasadnia swoją opinię cytatem z tekstu; charakteryzuje i ocenia wizerunek rodziny ukazany w Trenach.

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Bardzo dobry	Omawia zagadnienie kryzysu światopoglądowego poety w cyklu Trenów, odwołując się do konkretnych utworów; wyjaśnia, dlaczego Tren XIX stanowi konsolację filozoficzną i religijną.
Celujący	Nie wyodrębniono nowych wymagań; obowiązują wymagania z poziomów niższych.

Patriotyzm wobec zagrożenia ojczyzny

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Wie, że Kazania sejmowe nigdy nie zostały wygłoszone; określa, do jakiej tezy z Księgi Koheleta nawiązuje Skarga na początku mowy.
Dostateczny	Zna główne rodzaje retorycznych mów; wskazuje w tekście paralelizmy i anafory, wyjaśnia ich funkcję.
Dobry	Wyjaśnia kontekst historyczny Kazań sejmowych; wyjaśnia, jaki rodzaj perswazji jest obecny w wypowiedzi Skargi.
Bardzo dobry	Wyjaśnia, jaki jest cel utożsamienia ojczyzny z matką, uzasadnia, czy Skarga dopuszcza się tu manipulacji; ocenia aktualność proponowanego przez Skargę wzoru patriotyzmu.
Celujący	Czyta całość Kazania wtórego. O miłości ku ojczyźnie i o pierwszej chorobie Rzeczypospolitej, która jest z nieżyłości ku ojczyźnie, omawia funkcję toposu ojczyzny jako okrętu; wygłasza mowę na forum klasy.

Esej u źródeł gatunku

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Zna cechy gatunkowe eseju; określa dwie główne cechy eseju Montaigne’a.
Dostateczny	Sporządza konspekt fragmentu eseju, wskazuje hasłowo główne treści kolejnych akapitów; wskazuje, jakie argumenty przytacza Montaigne, by uzasadnić swój kosmopolityzm.
Dobry	Określa, czego dotyczą dygresje i jaka jest ich funkcja; rozważa i uzasadnia, czy Montaigne kładzie większy nacisk na poznanie siebie, czy na poznanie świata.
Bardzo dobry	Ocenia decyzję Sokratesa o odrzuceniu projektu ucieczki; określa funkcje środków stylistycznych w dziele Montaigne’a.
Celujący	Pisze esej osnuty wokół jednej z maksym delfickich.

BAROK

Barok – epoka przeciwieństw

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Wie, jakie wydarzenia stanowiły kontekst religijny baroku; zna najbardziej popularne symbole kultury baroku.
Dostateczny	Określa typ liryki w wierszu Kobiety Rubensa; objaśnia metafory z wiersza Szymborskiej.
Dobry	Opisuje związek między charakterem epoki a przestaniem obrazu Memento mori; określa funkcję wyliczeń w utworze Szymborskiej.
Bardzo dobry	Rozważa, jaka wizja kobiecości i człowieczeństwa mieści się w średniowiecznych i barokowych kanonach piękna; uzasadnia swoje zdanie; wyszukuje w różnych źródłach wiedzy wyobrażenia kobiet w XVII-wiecznej sztuce; formułuje wnioski na temat kultury baroku.
Celujący	Zbiera informacje o ogrodzie wersalskim, a następnie wyjaśnia, jakie idee epoki baroku odzwierciedla ta kompozycja.

Antynomie myśli barokowej

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Określa charakter Myśli Pascala, odwołuje się do fragmentów; wymienia antynomie, w które, zdaniem Pascala, uwikłany jest człowiek.
Dostateczny	Uzasadnia, jakich ludzi Pascal uważa za „sprawiedliwych”; określa, jaki obraz świata i człowieka wyłania się z antynomii opisanych przez Pascala.
Dobry	Wyjaśnia, z czego wynikał konflikt między dążeniem do pewności wiedzy a sferą metafizyki; omawia funkcję zdań wykrzyknikowych w myśli 685.
Bardzo dobry	Porównuje sposób postrzegania człowieka cnotliwego przez Sokratesa i Pascala; wyciąga wnioski; porównuje wizerunek człowieka ukazany w Myślach Pascala i w O godności człowieka Mirandoli; stawia tezę interpretacyjną i przytacza argumenty na jej uzasadnienie.
Celujący	Rozważa, odwołując się do różnych koncepcji filozoficznych doby baroku, w jaki sposób myśliciele tamtego czasu tłumaczyli obecność zła w świecie; uzasadnia swoje zdanie w wypowiedzi argumentacyjnej odwołując się do wielu tekstów kultury wnioski z porównania Myśli Pascala i w O godności człowieka Mirandoli zapisuje w formie interpretacji porównawczej.

Człowiek – Bóg – świat w poezji metafizycznej

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Określa powody nazwania Szarzyńskiego prekursorem baroku; rozważa, na czym polegają sprzeczności ludzkiego życia według Szarzyńskiego.
Dostateczny	Zna cechy gatunkowe sonetu wyróżnia w sonetach część opisową i refleksyjną; określa funkcję pytań retorycznych z Sonetu V.
Dobry	Określa powody postrzegania człowieka jako bytu sprzecznego i rozdartego wewnątrz; pisze szkic interpretacyjny wybranego sonetu Szarzyńskiego.
Bardzo dobry	Porównuje sonety Szarzyńskiego i Petrarci; określa, jakich zmian dokonał polski poeta; określa wpływ środków artystycznych na wymowę Sonetu V.
Celujący	Określa, w jaki sposób twórcy baroku przedstawiali dualizm duszy i ciała; odwołuje się do różnych tekstów kultury wnioski z porównania sonetów Szarzyńskiego i Petrarci zapisuje w formie interpretacji porównawczej.

Wybór czy przeznaczenie?

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Zna cechy tragedii nowożytnej; przedstawia stosunek Makbeta i Banka do przepowiedni oraz źródła lęku Makbeta.
Dostateczny	Wyjaśnia znaczenie podszeptów i wyobrażeń Makbeta; rozważa, czy czarownice są realne, czy symboliczne.
Dobry	Analizuje wewnętrzny konflikt Makbeta i język, którym bohater opisuje własne emocje.
Bardzo dobry	Porównuje tragedię nowożytną z antyczną i rozważa problem wolnej woli oraz przeznaczenia w Makbecie.
Celujący	Problematyzuje odpowiedzialność Makbeta za własny los i zestawia motyw czarownic z innymi tekstami kultury.

Zbrodnia i jej motywacja

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Przedstawia argumenty Makbeta na temat zabójstwa; zna środki służące manipulacji językowej.

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Dostateczny	Opisuje wymagania stawiane Makbetowi przez żonę; uzasadnia, czy argumentacja lady Makbet ma cechy manipulacji językowej.
Dobry	Określa intencję komunikacyjną wypowiedzi Makbeta do żony w wersach 20.–24; przedstawia opinię na temat stwierdzenia, że zabójstwo Duncana to zbrodnia z premedytacją.
Bardzo dobry	Rozważa, czy Makbeta w finale tragedii można określić mianem rycerza; odwołuje się do wszystkich zbrodni popełnionych przez bohatera, a także do Pieśni o Rolandzie i do pojęcia etosu rycerskiego.
Celujący	Przywołuje inne teksty kultury, w których pojawił się motyw zbrodni; określa ich związek z Makbetem.

Postaci zła w “Makbecie”

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Zna kontekst kulturowy epoki; wie, co i/lub kogo postrzegano jako źródło zła w XVI i XVII w; opisuje i ocenia zachowanie Makbeta.
Dostateczny	Wyjaśnia istotę prawdziwego zła, odwołując się do wypowiedzi Hekate; rozważa i uzasadnia, czy Makbet był od początku zły, czy stał się taki pod wpływem okoliczności.
Dobry	Określa, jaką funkcję pełnią czarownice i zwierzęta w Makbecie; omawia sposób postrzegania obecności zła w świecie; odwołuje się do różnych tekstów.
Bardzo dobry	Uzasadnia, dlaczego Hekate nazywa Makbeta człowiekiem „pełnym złości”; wykorzystuje różnicę znaczeniową między słowami złość i zło; tworzy scenariusz wystawy o symbolice zła w różnych kulturach.
Celujący	Rozważa, w jaki sposób sztuka kreuje obraz zła; odwołuje się do wybranych współczesnych dzieł filmowych lub teatralnych.

Wina i kara – postać lady Makbet

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Wyjaśnia, czym objawia się psychoza lady Makbet; rozważa, jakie niebezpieczeństwa rodzą ambicja i rywalizacja.
Dostateczny	Wyjaśnia, jakie były przyczyny obłądzenia lady Makbet rozważania na temat niebezpieczeństw ambicji i rywalizacji zapisuje w formie tezy; gromadzi argumenty na jej uzasadnienie.
Dobry	Wyjaśnia, dlaczego fragment ukazujący nocną scenę obłądzenia lady Makbet nie jest pisany wierszem, lecz prozą; rozważa i uzasadnia, czy można usprawiedliwić postępowanie lady Makbet.
Bardzo dobry	Wyjaśnia, dlaczego lady Makbet boi się ciemności, a także w jaki sposób interpretować czynność mycia rąk przez bohaterkę w wypowiedzi argumentacyjnej zachowuje wszystkie cechy tej formy gatunkowej.
Celujący	Określa, jaką funkcję pełni motyw umywania rąk w Biblii i w Makbecie w wypowiedzi argumentacyjnej odwołuje się do wielu utworów literackich i filmowych.

Fenomen piękna i czasu

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Wie, że utwór Na oczy królowny angielskiej... jest panegirkiem; wie, co oznacza pojęcie antropomorfizacja.
Dostateczny	Zna cechy gatunkowe panegirku; wskazuje w wierszu Krótkość żywota paradoksy i wyliczenia.
Dobry	Wyjaśnia, na czym polega zastosowany przez autora koncept; określa funkcję wyliczeń w wierszu Krótkość żywota.
Bardzo dobry	Ocenia kunsztowną formę wiersza Na oczy królowny angielskiej... w wypowiedzi argumentacyjnej zachowuje wszystkie cechy tej formy gatunkowej; interpretuje sentencje obecne w Krótkości żywota; omawia ich wpływ na wymowę tekstu.

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Celujący	Określa funkcję gradacji w wierszu Na oczy królowny angielskiej... w wypowiedzi argumentacyjnej odwołuje się do wielu tekstów kultury; omawia podobieństwa między malarskimi a poetyckimi przedstawieniami motywu vanitas.

Miłość w wierszach Jana Andrzeja Morsztyna

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Zna pojęcie koncept; rozpoznaje okres warunkowy w wierszu Redivivatus.
Dostateczny	Analizuje składowe okresu warunkowego z wiersza Redivivatus; omawia, na czym polega koncept zastosowany przez autora.
Dobry	Omawia funkcję okresu warunkowego w wierszu Redivivatus; uzasadnia, jaki jest stosunek Morsztyna do reinkarnacji.
Bardzo dobry	Rozważa, odwołując się do wiersza Redivivatus, w jaki sposób Morsztyn postrzega ludzkie ciało; rozważa i uzasadnia, czy wiersz Redivivatus można powiązać z libertynizmem.
Celujący	Rozważa, odwołując się do dzieł literackich, malarskich i filmowych, czy istnieje różnica między brzydotą w sztuce a brzydotą w naturze.

Słowa wieloznaczne

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Wie, że słowa są podstawowymi nośnikami znaczeń; wskazuje synonimy w wierszu Morsztyna.
Dostateczny	Wyjaśnia, co to znaczy, że między treścią a zakresem znaczeniowym wyrazu zachodzi stosunek odwrotnie proporcjonalny; wyjaśnia, na czym polega wieloznaczność (polisemia) słowa dobiera synonimy i antonimy do podanych słów.
Dobry	Wyjaśnia na przykładach różnicę między znaczeniem dosłownym a niedosłownym; rozpoznaje elipsy w wierszu Morsztyna.
Bardzo dobry	Omawia elipsy z wiersza Morsztyna; wskazuje, jakich elementów znaczenia brakuje; określa funkcję elips; uzasadnia, na czym polega sprzeczność znaczeń słów użytych przez Morsztyna w konstrukcji paradoksu.
Celujący	Podaje inne niż w podręczniku przykłady poznanych zjawisk z nauki o języku.

Słowa neutralne i wartościujące

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Wie, że słowa różnią się między sobą także stosunkiem emocjonalnym; wie, że słowa można podzielić na neutralne i wartościujące.
Dostateczny	Wskazuje w wierszu Niestatek określenia nacechowane pozytywnie i negatywnie; wskazuje wśród podanych słów wyrazy wartościujące.
Dobry	Wyjaśnia, które z określeń nacechowanych pozytywnie i negatywnie z wiersza straciły swój wartościujący charakter i obecnie są emocjonalnie neutralne; parafrazuje wiersz Morsztyna; zastępuje dawne wyrazy słowami współczesnymi.
Bardzo dobry	Uzasadnia, czy można w języku oficjalnym posługiwać się nacechowanymi emocjonalnie synonimami nazw zawodów; parafrazuje wiersz Morsztyna; stosuje koncept poety.
Celujący	Ogląda w telewizji wybrany serwis informacyjny; sporządza wykaz użytego słownictwa neutralnego i emocjonalnego.

Błądny rycerz wśród realiów życia

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Wie, jaka jest geneza utworu Cervantesa; zna bohaterów Don Kichote’a.
Dostateczny	Wyjaśnia, jak rozumie scenę walki z wiatrakami; rozważa i uzasadnia, czy w życiu lepiej być Don Kichotem czy Sancho Pansą.
Dobry	Przedstawia efekty starcia bohatera z wiatrakami; zwraca uwagę, jak Don Kichote tłumaczy przegraną; ocenia zasadność przyznania powieści piątego miejsca na liście bestsellerów wszystkich czasów w plebiscycie „Readers Digest”; uzasadnia swoje zdanie.
Bardzo dobry	Rozważa, czy sposób ukazania Don Kichote’a to deheroizacja; odwołuje się do średniowiecznego wzorca rycerza.
Celujący	Przygotowuje informacje na temat wizerunku Don Kichote’a w sztuce.

Tragiczna wielkość i patetyczna śmieszność Don Kichote’a

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Wie, czym charakteryzuje się popkultura; wskazuje fragmenty tekstu o nacechowaniu ironicznym.
Dostateczny	Wskazuje i uzasadnia, z czego wynika popkulturowa popularność Don Kichote’a; omawia, w jaki sposób bohaterowie fragmentu interpretują zachowanie lwa.
Dobry	Omawia, jaką funkcję w kreowaniu postaci Don Kichote’a pełni ironia; rozważa, czy Don Kichote jest w powieści przedstawiony jako wzór postępowania, czy jako przedmiot ośmieszenia; uzasadnia swoje zdanie.
Bardzo dobry	Omawia, na czym polega maksymalizm etyczny Don Kichote’a w szkicu interpretacyjnym zachowuje wszystkie cechy gatunkowe tej formy wypowiedzi.
Celujący	Rozważa, w jaki sposób współczesna popkultura przekształca utrwalone w tradycji wzorce i motywy; odwołuje się do dzieł literackich, malarskich i filmowych.

„Skąpiec” jako komedia charakterów

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Zna kontekst komedii Moliera; charakteryzuje Harpagona i jego relacje z dziećmi.
Dostateczny	Rozróżnia typy komizmu i wyjaśnia podstawowy konflikt wartości między Harpagonem a pozostałymi bohaterami.
Dobry	Analizuje komizm postaci Harpagona i interpretuje finał komedii.
Bardzo dobry	Uzasadnia, dlaczego Skąpiec jest komedią charakterów, i ocenia uniwersalność ukazanej wady.
Celujący	Nie wyodrębniło nowych wymagań; obowiązują wymagania z poziomów niższych.

Dramat pewnej wady

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Wskazuje argumenty, którymi Kleant uzasadnia swoją wiarygodność kredytową; rozważa, czy można uzasadnić skąpstwo i chciwość.
Dostateczny	Interpretuje oskarżenia opinii publicznej na temat Harpagona; omawia, na czym polega karykaturalny charakter postaci wytaniającej się z opowieści sąsiadów.
Dobry	Zna kontekst językowy wpływający na interpretację i wymowę tytułu dramatu; rozważa i uzasadnia, dlaczego Walery cytuje Sokratesa w rozmowie z Harpagonem.

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Bardzo dobry	Rozważa, czy hipokryzja jest wadą gorszą niż chciwość; uzasadnia swoje zdanie, odwołując się do dramatu Moliere i innych tekstów kultury; tworzy album eponimów.
Celujący	Porównuje sposób przedstawienia skąpca w różnych tekstach kultury.

OŚWIECENIE

Epoka rozumu

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Zna ramy czasowe oświecenia, główne idee epoki i kontekst historyczny; odtwarza definicję oświecenia według Kanta.
Dostateczny	Wyjaśnia znaczenie rozumu, dojrzałości i samodzielnego myślenia w tekście Kanta.
Dobry	Rozróżnia klasycyzm, sentymentalizm i rokoko oraz analizuje warunki „oświecenia” społeczeństwa wskazane przez Kanta.
Bardzo dobry	Interpretuje język tekstu Kanta i wyjaśnia społeczną misję ludzi oświeconych.
Celujący	Ocenia aktualność idei oświecenia i łączy je z przykładami ze współczesnej kultury lub życia społecznego.

Filozofia oświecenia

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Omawia, w jaki sposób Diderot charakteryzuje zabobon; wymienia, jakie osiągnięcia oświecenia wskazuje Rousseau odnajduje pytania retoryczne w tekście Rousseau.
Dostateczny	Omawia, co Diderot uważa za psychologiczną przyczynę powstawania zabobonów; wyjaśnia relację między zabobonem a fanatyzmem i brakiem wykształcenia.
Dobry	Rozważa, jakie skutki dla funkcjonowania ludzkiego umysłu ma, zdaniem Diderota, wiara w zabobon; rozważa i uzasadnia, czy cywilizacja niesie zło.
Bardzo dobry	Określa związek religii z zabobonem; odwołuje się do tekstu Diderota; omawia, z czego wynika rozczarowanie Rousseau współczesnością.
Celujący	Omawia założenia najważniejszych idei filozoficznych epoki.

Zaakceptować władzę?

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Zna kontekst historyczny satyry Do króla; określa, kim jest osoba mówiąca w tekście.
Dostateczny	Wskazuje zarzuty kierowane pod adresem króla; omawia, jaki obraz władzy wyłania się z satyry Do króla.
Dobry	Wyjaśnia, na czym polega oświeceniowy charakter satyry Krasickiego; wyjaśnia, jakie prawdy o polskim charakterze ukazują satyry Krasickiego; odwołuje się do poznanych utworów tego autora.
Bardzo dobry	Uzasadnia, czy satyrę Do króla można uznać za odwrócony panegiryk w referacie zachowuje wszystkie cechy tej formy gatunkowej; odwołuje się do kilku tekstów wskazanych autorów.
Celujący	Zna nazwiska najważniejszych publicystów oświecenia.

Hymn młodych patriotów

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
-------	-------------------------------

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Wyjaśnia apostrofę „Święta miłości kochanej ojczyzny...”; porównuje obraz patriotyzmu w Hymnie do miłości ojczyzny i w Pijaństwie.
Dostateczny	Określa nastój hymnu; wskazuje podobieństwa i różnice między obrazem patriotyzmu w Hymnie do miłości ojczyzny i w Pijaństwie.
Dobry	Określa funkcję oksymoronów w tekście; formułuje wnioski z porównania obrazu patriotyzmu w hymnie i satyrze.
Bardzo dobry	Interpretuje symbole obecne w hymnie; porównuje sposób pojmowania patriotyzmu w hymnie Krasickiego i w wybranych tekstach literatury renesansowej.
Celujący	Wnioski z porównania obrazu patriotyzmu w hymnie i satyrze; zna nazwiska postaci zastużonych dla polskiego życia społeczno-kulturalnego doby oświecenia.

Stylizacja językowa

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Wie, czym są styl językowy i stylizacja; wymienia rodzaje stylizacji.
Dostateczny	Omawia cechy stylów: indywidualnego, typowego i użytkowego; określa funkcję inwokacji we fragmencie Monachomachii.
Dobry	Rozpoznaje rodzaj stylizacji zastosowanej w tekście; wykazuje elementy podobieństwa między Monachomachią a Iliadą.
Bardzo dobry	Określa, jakie cechy pastiszu, parodii i trawestacji występują w Monachomachii; wykazuje, który z typów stylizacji ma największe zastosowanie w klasyfikacji utworu Krasickiego.
Celujący	Pisze poemat o swojej szkole, zachowując styl Monachomachii nakręca film na podstawie stworzonego scenariusza.

Liberalizm i patriotyzm Staszica

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Zna genezę Przestróg dla Polski i cechy traktatu; wskazuje podstawowe prawa człowieka obecne u Staszica i w Powszechnej deklaracji praw człowieka.
Dostateczny	Wyjaśnia pojęcie liberalizmu, problematykę tekstu Staszica i funkcję apeli kierowanych do szlachty.
Dobry	Analizuje środki retoryczne oraz wizję człowieka i społeczeństwa wynikającą z obu tekstów.
Bardzo dobry	Interpretuje liberalną wymowę Przestróg dla Polski i rozważa związek wolności z godnością, prawami i obowiązkami jednostki.
Celujący	Nie wyodrębniono nowych wymagań; obowiązują wymagania z poziomów niższych.

Renesans, barok i klasycyzm w sztuce

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje podstawowe cechy sztuki renesansu, baroku i klasycyzmu oraz przyporządkowuje przykładowe dzieła do epok.
Dostateczny	Porównuje cechy malarstwa, rzeźby i architektury trzech epok; wskazuje typowe elementy estetyki baroku.
Dobry	Wyjaśnia cele, idee i wzory dominujące w sztuce renesansu, baroku i klasycyzmu.
Bardzo dobry	Rozpoznaje styl konkretnych dzieł i charakteryzuje klasycyzm wiedeński na przykładach muzyki Haydna i Mozarta.

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Celujący	Porównuje muzykę klasycyzmu wiedeńskiego z barokiem i syntetyzuje różnice między estetyką omawianych epok.